

PRO A PROTI

09/2011

ZEMĚ ZASLÍBENÁ, ZEMĚ PROKLETÁ

OSKAR KREJČÍ

RES PUBLICA, SDRUŽENÍ PRO INFORMACE
VYSOKÁ ŠKOLA MEZINÁRODNÍCH A VEŘEJNÝCH VZTAHŮ PRAHA
SPOLEČNÝ PROJEKT OD ROKU 2007

Oblast nepřesně nazývaná Blízký a Střední východ je jednou z největších pokladnic lidstva. Tady, v oblasti tzv. úrodného půlměsíce, se rodila lidská civilizace: došlo zde k domestikaci rostlin a zvířat, zde vznikaly městské státy i říše. V této oblasti se zrodil jak judaismus, tak i křesťanství a islám. Svátá země tří náboženství a hrob statisíců, možná miliónů mrtvých ve jménu tohoto pravého boha. A konce nevidět. Teď se na tomto území rozkládají Irák, Sýrie, Libanon, Izrael, Jordánsko a Egypt. Země krásné, i nešťastné. Země, kde se dnes zabíjejí Izraelci a Palestinci i znevážené palestinské frakce.

Složitost sporu Palestinců a Židů je dána tím, že obě strany mají pravdu ve smyslu práva na sebeurčení ve vlastním státě. Do konfliktu se dostaly dva stejně oprávněné nároky.

Mír - to jsou kompromisy. Řešení je možné jen tehdy, když si oba národy a obě konfese uvědomí, co mají společné, ne co je rozděluje. Jenže to zatím téměř nikdo nehledá. A tak se při mírových jednáních vedou spory především o čtyři témata, v nichž je velmi obtížné nalézt dohodu:

1. Hranice státu. Na první pohled je vše jednoduché - návrat k hranicím z roku 1967 jak to požaduje rezoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 242 z listopadu onoho roku. Jenže na okupovaném území byly zřízeny židovské osady se statisíci obyvateli. A je otázkou, zda zůstanou a jaký bude jejich případný statut. Některé kompromisní návrhy doporučovaly ponechat podřízení 170 tisíc židovských kolonistů na západním břehu Jordánu izraelskému státu. Dlužno ale dodat, že Stát Palestina v podobě administrativního spojení Západního břehu Jordánu a Pásmo Gazy se nezdá být ekonomicky životaschopný.

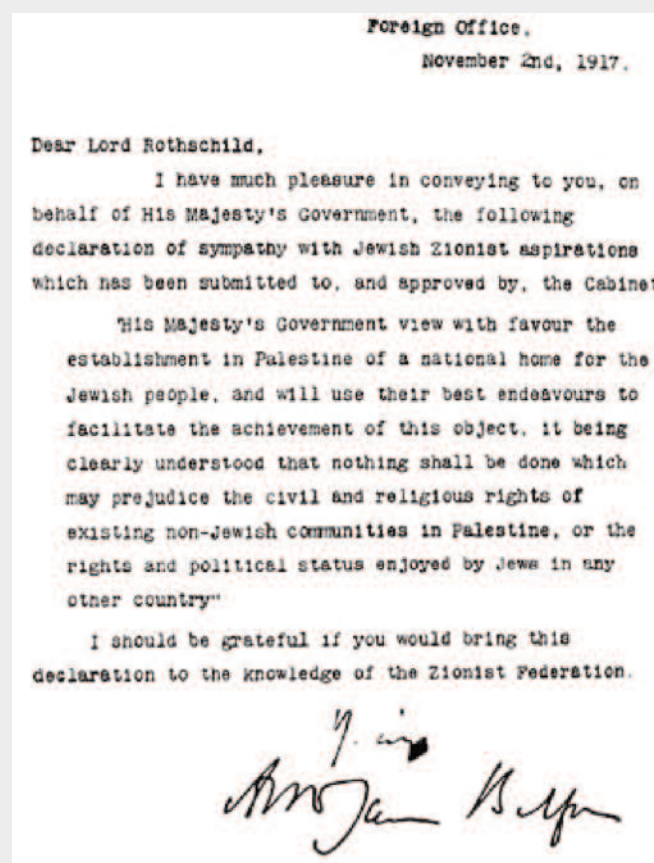
2. Návrat palestinských uprchlíků. Ten žádá rezoluce Valného shromáždění OSN číslo 194 z prosince 1948. Těch koncem minulého roku Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě registroval téměř pět miliónů - což je součet nových uprchlíků s potomky uprchlíků v minulých generacích. Nikdo neví, zda vyhlášení palestinského státu bude doprovázet zpětný exodus a jaké budou jeho případné politické a sociální důsledky. Kompromis by mohl obecně deklarovat právo na návrat a být spojen s určitými finančními kompenzacemi pro ty, kdo se nevrátí.

3. Statut Jeruzaléma. Obě strany si činí nárok na toto posvátné místo tří náboženství a ještě více církví. Dosáhnout kompromisu v této otázce se jeví jako nesmírně obtížné, byť rezoluce Valného shromáždění OSN 181 (II) Budoucí vláda Palestiny z roku 1947 požaduje mezinárodní statut pro Jeruzalém a rezoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 242 z roku 1967 požaduje stažení Izraele ze všech částí území okupovaného po šestidenní válce. Kompro-

Z chronologie konfliktu

► 1882: Členové skupiny Chovevej Cijon založili první osadu Rišon le-Cijon, dnes v Centrálním distriktu Izraele.

► 1887: První sionistický kongres svolán Theodorem Herzlem do Basileje. Byla založena Světová sionistická organizace. Jedním z cílů hnutí se stalo vytvoření samostatného židovského státu - Země izraelské, hebrejsky Erec Jisrael - v Palestině. Název hnutí je odvozen od pahorku Sión v Jeruzalémě, kde bibličtí proroci očekávají příchod Hospodina.

► 1917: Balfourova deklaráce ohlásila britskou podporu vytvoření židovského státu na území Palestiny.

► 1920 až 1947: Britská vláda v Palestině, formálně potvrzena mandátem Společnosti národů v červenci 1922. První arabské bouře proti plánu vytvořit samostatný židovský stát.

► 1929 až 1930: Krvavé srážky kolem Zdi nářků vyústily ve volání po muslimské svaté válce. Začalo sebevzbrojování Židů. Vznikly první arabské i židovské teroristické skupiny.

mis by mohl Jeruzalém rozdělit, nebo dát pod mezinárodní správu.

4. Garance míru. Palestinci nevěří Izraeli a přáli by si mezinárodní ochranu. Hovoří se o mezinárodních ozbrojených silách či jednotkách OSN, čímž se zpravidla myslí ochrana armádou USA.

Velkým sporným tématem, kde ovšem není tak obtížné nalézt kompromis, jsou i političtí vězni. Palestinian Central Bureau of Statistics uvádí, že v roce 2010 bylo v izraelských věznicích více než sedm tisíc vězňů, z toho tři více než 30 let.

* * *

Podle některých autorů byla prý tato zem přidělena už Abrahamovi: „I ukázal se Abramovi Hospodin a řekl: »Tuto zemi dám tvému potomstvu.« Proto tam Abram vybudoval oltář Hospodinův, který se mu ukázal“ (Starý zákon, Gn 12,7). Pravděpodobně sem v 13. století před našim letopočtem přivedl Mojžíš svůj lid. Od tohoto ne zcela doloženého faktu odvozují někteří lidé právo na židovský stát právě zde. Starý dobrý židovský vtíp vypráví, že Mojžíš bloudil čtyřicet let proto, že hledal zemi, kde nic není. Přesto zde leží pro mnohé Židy země zaslíbená.

Kdyby dějiny zakládaly právo na území, pak ona zem patří více Kanaánům a Feničanům než Židům či Arabům; ti zde žili ještě před příchodem Mojžíše. První zprávy o Arabech v oblasti Damašku jsou asyrského původu z 9. století před našim letopočtem. Kdyby dějiny zakládaly důvod pro etnické sporty, pak je nutné dodat, že izraelsko-palestinský boj je bratrovražedný: Židé i Palestinci, právě tak jako Kanaané a Feničané, patří do jedné semitské jazykové rodiny.

Pro Peršany na tomto území ležela provincie Jehud. Římané ji až do první poloviny 2. století nazývali Judea. Pak ji císař Hadrianus přejmenoval na Syria Palaestina, Pelištejská (Filištínská) Sýrie. Hadrianus po porážce židovského povstání zničil druhý Chrám, zakázal židovské náboženství a podnítil velkou diasporu, nucený odchod Židů z této oblasti. Do islámského světa byla oblast Palestiny začleněna po bitvě u Jarmúku v srpnu 636, v níž bylo křesťanské byzantské vojsko poraženo armádami muslimských Arabů, jimž velel Chálid ibn al-Valíd. Pak koncem 11. století začaly křížácké výpravy...

Právo na stát

Pro většinu humanistů je právo národa na vlastní stát posvátné: platí přece zásada, že svoboda je v rozporu s národnostním útlakem. Popravdě řečeno, nevěští ale tato vize pro budoucnost mnoho dobrého. V současném světě existuje nejméně 300 národů a téměř dvojnásobné množství národností. A oficiálně uznaných států je pouze 193. Naplnit

► 1936-1937: Peelova komise, oficiálně Palestinská královská komise, zřízená britskou vládou s cílem zjistit příčiny nepokojů, navrhla rozdělení Palestiny na (a) britskou část zahrnující Jeruzalém i koridor mezi ním a Haifou, (b) židovský stát v Galileji (20 % území) a (c) zbytek území pro arabský stát – viz mapa. Plán odmítli jak Arabové, tak sionisté.

► 1936 až 1939: arabské protibritské povstání. Britové k jeho potlačení využili i oddíly sionistů. V bojích zahynulo 620 Britů a 300 Židů, z druhé strany přibližně 1500 Palestinců.

► 1947: 29. listopadu přijata rezoluce Valného shromáždění OSN 181 (II) Budoucí vláda Palestiny. Byla schválena dvoutřetinovou většinou členských států, včetně hlasů USA a SSSR. Deklaruje zrušení britského mandátu nad Palestinou a její rozdělení na arabský a židovský stát; oblast Jeruzaléma měla zůstat pod mezinárodní správou – viz mapa. Britská vláda oznámila, že nebude spolupracovat na realizaci plánu, a že stáhne své vojska. Následujícího dne začaly arabsko-izraelské boje.

► 1948 až 1949: Palestinská válka. 14. května předseda výkonného výboru Světové sionistické organizace a šéf Židovské agentury v Palestině David Ben-Gurion vyhlásil v Tel Avivu nezávislý Stát Izrael. O den později byla vytvořena Prozatímní státní rada – premiérem a ministrem obrany se stal Ben-Gurion. Začala válka s Egyptem, Sýrií, Transjordánskem, Libanem a Irákem. Během 15 měsíců rozšířil Izrael své území na severní Galileu, včetně Nazaretu, a jižní Negev, kde přes Akabský záliv získal přístup do Rudého moře. Príměří stanovilo dočasnou hranici – tzv. Zelenou linii; Izrael okupoval západní břeh Jordánu, Egypt Pásmo Gazy; Jeruzalém byl rozdělen mezi Izrael a Jordánsko. Statisticko hovoří o osmi tisících zabitých v bojích. Začal exodus Palestinců.

► 1949: Valné shromáždění zřídilo Úřad OSN

ideály práva národů na sebeurčení by znamenalo vytvořit sto nových států - a přibližně stejné množství jich rozbít. Jsou ovšem vladaři pocházející z daného národa zárukou dobré národní samosprávy? Asi by humanisté měli svůj ideál spojit s představou demokratického světového státu s autonomní správou pro nejrůznější národy.

Právo Židů i Palestinců na vlastní území či stát je ale nezpochybnitelné. V případě Židů je jeho emotivní náboj spojován se vznikem sionismu v dobách evropského jara národů. Ten založil rakousko-uherský novinář židovského původu Theodor Herzl (1860 -1904) v roce 1897. Jenže sen o vlastním státě nevyhasl po celou dobu diaspory a ožíval zvláště v dobách pronásledování Židů. A toto perzekuování však nezačalo pogromy v Rusku a Polsku či během nacistické hrůzovlády.

Z tabulky připojené v závěru této studie je zřejmé, že nacistické vyhlazování Židů se týkalo především středovýchodní Evropy. Bylo tomu tak proto, že po dlouhá staletí středověku byla právě střední a východní Evropa jedním z útočišť Židů před nesnášenlivostí a krutostmi křesťanské Evropy západní. Už v souvislosti s křížovými výpravami v 11. a 12. století, které byly doprovázeny pogromy, právě sem utíkali Židé ze západu. Druhá vlna následovala v polovině 14. století, kdy na morovou epidemii reagovali západoevropští křesťané dalšími pogromy. Třetí vlna souvisela s vyhnáním Židů ze Španělska koncem 15. století. Středoevropští panovníci pokaždé nabídli Židům útulek a ochranu, záruky, že nebudou násilně pokřtěni. Proto v Československu před 2. světovou válkou žilo přibližně šestkrát více Židů než v Portugalsku, Španělsku a Itálii dohromady.

Vznik sionismu znamenal obrat: představitelé židovského národa začali požadovat vytvoření vlastního státu v Palestině. Ne vždy však všichni hleděli do země předků. V roce 1903 na 6. sionistickém kongresu delegáti hlasovali o tzv. ugandském plánu - návrhu britské vlády na vytvoření autonomní židovské kolonie ve východní Africe, na dnešním území Keni. Pro tehdy hlasovalo 50,5 % delegátů kongresu, proti bylo 32,1 %, zbývající se zdrželi. V listopadu 1917 ovšem britský ministr zahraničních věcí Arthur Balfour přispěchal s deklarací, podle níž britská vláda uznala právo židovského národa na národní domov v Palestině. A právě Britové převzali po I. světové válce správu Palestiny.

V 16. století žilo v Palestině pouhé jedno procento světové židovské populace. V předvečer první přistěhovalecké vlny v letech 1881 až 1903 do tehdy turecké Palestiny, která následovala po pogromech v Rusku, žilo v Palestině 24 tisíc Židů. Na konci páté vlny v roce 1939 to bylo 450 tisíc. Aby nedošlo k omylu - v roce 1880 bylo v USA 250 tisíc obyvatel židovského původu, v roce 1939 stopl tento počet v severní Americe na 4,7 miliónů. Dru-

pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě, UNRWA.

► 1956: Sinajská válka. Po znárodnění Suezského průplavu zaútočily Francie a Velká Británie na Egypt. K invazi se připojil Izrael a obsadil pásmo Gazy a Šarm el-Sheikh. Na nátlak SSSR a USA byly boje ukončeny a jednotky staženy. V bojích zahynulo 3,2 tisíc vojáků.

► 1959: Vzniká al-Fatah, Palestinské národněosvobozenecké hnutí. V čele organizace stanul Jásir Arafat.

► 1964: Vytvořena OOP, Organizace pro osvobození Palestiny, jako střešová organizace pro většinu palestinských organizací bojujících proti Izraeli. V roce 1969 se předsedou OOP stal Arafat.

► 1967: Šestidenní válka. V květnu zahájil Egypt blokádu Izraele v Arabském zálivu.

Egypt, Jordánsko a Sýrie začaly s mobilizací. 5. června začal Izrael preventivní válku. Po získání převahy ve vzduchu tankové jednotky Izraele obsadily Sinajský poloostrov; zároveň Izrael okupoval Pásmo Gazy, syrské Golanské výšiny, západní břeh řeky Jordán a východní Jeruzalém, včetně Starého města. Válka stála život 19,6 tisíc lidí. Re-

hou zemí zaslíbenou jsou pro mnohé Židy Spojené státy, kde dnes žije, jak uvádí Jewish Virtual Library, přibližně 39,3 % všech Židů, zatímco v Izraeli je to 42,5 % světové židovské populace.

Konflikt práva

Proti přistěhovalectví Židů se Palestinci arabského původu začali bouřit. Britská správa se po 1. světové válce několikrát pokusila přistěhovalectví i osídlování omezit. V letech 1936 až 1939 v boji proti britským omezením židovské kolonizace území v Palestině Židé přijali metodu „palisády a strážní věže“ - vybudování nové osady přes noc. V této době, během níž také probíhalo arabské protibritské a protižidovské povstání, bylo takto zřízeno 52 osad. Vytvořila se tradice, která ožila v podobě budování izraelských osad na okupovaném arabském území. Začátkem letošního roku žilo na Západním břehu Jordánu 327 750 oficiálně registrovaných izraelských osadníků, 192 tisíc ve východním Jeruzalému a více než 20 tisíc jich žilo na Golanských výšinách. Jejich osud je předmětem ostrých sporů mezi Palestinci a izraelskou vládou, ale i mezi Izraelci samotnými.

Jestliže je za právní základ státu Izrael pokládána rezoluce Valného shromáždění OSN 181 (II) Budoucí vláda Palestiny z roku 1947, pak je nutné říci, že nebyla naplněna. Rezoluce totiž v části I, odst. A 3. stanovila jako cíl vytvoření dvou států a nezávislého Jeruzaléma pod mezinárodní správou: „Nezávislý arabský a nezávislý židovský stát a Zvláštní mezinárodní režim pro město Jeruzalém... vzniknou v Palestině dva měsíce po evakuaci vojenských sil mandatorní mocnosti, která bude završena nejpozději 1. října 1948.“ Rezoluce též stanovila hranice těchto tří samosprávných celků, jejichž podobu přibližuje následující obrázek.

Dělení území je asi jedinou cestou ke klidnému životu v dané oblasti - tedy naplnění zásady „území za mír“. Je to tak trochu biblické téma: přece již Abrahám a Lot se po návratu z egyptského zajetí dostali do situace, kdy půda nerodila tolik, aby všichni mohli sídlit společně.

Rozepři řešili rozdělením, přičemž základem dělení byla voda. Arabská Palestina ale ani více než šedesát let od přijetí

zvoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 242 z 22. listopadu vyzývala Izrael stáhnout vojska z okupovaných území.

► 1973: Říjnová, Jómkipurská válka. 6. října, v den židovského náboženského svátku, egyptské jednotky zaútočily z východu přes Suezský průplav, syrské ze severu. Za pomoci iráckých, jordánských a libyjských jednotek způsobily Izraeli těžké ztráty, brzy však ztratily iniciativu. Izraelské jednotky překročily Suezský kanál, obklíčily egyptskou armádu, na severní frontě se přiblížily na necelých 40 kilometrů k Damašku. Během války dopravil Sovětský svaz letecky Sýrii a Egyptu okolo 15 tisíc tun vojenského materiálu, Spojené státy přes 20 tisíc tun Izraeli. V dohodách z roku 1974, uzavřených za pomoci tzv. kyvadlové diplomacie amerického ministra zahraničních věcí Henryho Kissingera, Izrael souhlasil se stažením do Sinaje na západ od průsmyků Mitla a Gidi, přičemž Egypt omezil své síly na levý břeh Suez. V nárazníkovém pásmu na Sinaji i mezi Sýrií a Izraelem byly umístěny pozorovatelé OSN. Válka si vyžádala 16,4 tisíc mrtvých. Rezoluce OSN číslo 338 z 22. října vyzvala Izrael stáhnout vojska z okupovaných území.

► 1974: OOP získala statut pozorovatele v OSN.

► 1979: Dohody z Camp Davidu. Egypt a Izrael uzavřely 26. března mírovou smlouvu. Na jejím základě Izrael vrátil Egyptu Sinajský poloostrov.

► 1982: Válka v Libanonu. Začátkem června, několik týdnů po stažení izraelských vojsk ze Sinaje, bombardovala izraelská letadla tábory OOP v Bejrútu a jižním Libanonu. Izraelská pozemní vojska vtrhla do Libanonu a obklíčila Bejrút. Po 10 týdnech intenzivního ostřelování palestinských táborů, OOP souhlasilo s opuštěním Bejrútu pod dohledem multinárodních jednotek. Z většiny libanonského území se Izrael stáhl v roce 1985, ale nadále okupoval nárazníkové pásmo obsazené v roce 1978. Izrael během války ztratil 657 vojáků, na syrské a palestinské straně padlo 9798 bojovníků, zabito bylo též téměř 18 tisíc Libanonců.

► 1987-1993: Intifáda I. Povstání, z větší části nenásilné, Palestinců v Gaze, na západním pobřeží Jordánu a v Jeruzalémě. Demonstrace trvaly několik let. Vzniká Hamás, Hnutí islámského odporu, původně jako odbočka egyptských Muslimských bratří. Toto hnutí má jak politickou stranu, tak i vojenskou složku. Podle B'Tselem, izraelské nevládní organizace sledující lidská práva na okupovaném území, během první intifády zahynulo 1489 Palestinců a 185 Izraelců, z toho 94 civilistů.

► 1988: Arafat vyhlásil vznik Státu Palestina.

zmíněné rezoluce OSN nevznikla. Ani hranice Izraele nevytvořila rezoluce. Vznikly silou zbraní – a silou zbraní jsou udržovány při životě. Ty, které dnes vymezují území pod palestinskou správou, jsou rozdělené a přetnuté řadou civilních i vojenských kontrol Izraele.

Zbraně udržují i hranici mezi národy uvnitř dnešního Izraele. A to i zbraně v rukou teroristů. Historici vidí počátky užívání teroristických metod v konfliktu Palestinců a Židů na začátku třicátých let 20. století. Tehdy byly teroristické metody užívány nejen v bojích mezi Palestinci a Židy, ale i obou etnik proti Britům. Zvláště po 2. světové válce, kdy Britové bránili židovskému přistěhovalectví z krví zalité Evropy mimo jiné tím, že Židy naháněli do „sběrných táborů“ na Kypru.

Start současné vlny teroru je spojován s útoky palestinských organizací, jako je Hamás a Islámský džihád: bombové útoky v autobusech roku 1996 zabily více než 50 lidí. Ovšem také izraelská vláda se hlásí k politice likvidace jednotlivců, kteří jsou podle jejího názoru hrozbou pro židovské občany Izraele. Obě strany se navzájem obviňují z vyprovokování spirály násilí. Proto se nejvíce diskutuje kolem otázky rozmístění mezinárodních pozorovatelů, kteří by měli dohlížet na dodržování nejruznějších dohod o příměří, které byly uzavřeny – a nejsou dodržovány.

Představa o tom, že se na Středním východě potýká muslimská civilizace s civilizací postavenou na židovsko-křesťanské tradici, ovšem odporuje základním údajům. Za uplynulá desetiletí zahynulo v sektářských konfliktech a válkách mezi muslimy více lidí, než mezi muslimy a tzv. židovsko-křesťanskou či hinduistickou civilizací.

Dějiny a politika

Nic neukazuje na problematičnost historických argumentů v politice lépe než historie Chrámové hory či Vznesené svatyně, součásti Starého města ve východním Jeruzalémě, které znázorňuje přiložená mapa.

Zde biblický král Šalamoun vystavěl Chrám, v němž byla okolo roku tisíc před naším letopočtem umístěna schrána smlouvy s bohem, Archa úmluvy. Chrám byl zničen babylonským králem roku 587 před naším letopočtem. Ještě v onom století začala stavba Druhého chrámu. V římských dobách, roku 20 před naším letopočtem, jej panovník Herodes Veliký začal rozšiřovat. Avšak v roce 70 jej Římané zničili.

Období mezi zničením Druhého chrámu a vznikem sionismu je pokládáno za dobu nesvobody židovského národa. Z Chrámu zůstala jen část podpůrných zdí – proslulá Zeď nářků. K ní od roku 1967 mnozí ortodoxní Židé chodí oplakávat Chrám jako ztracené místo pobytu boha mezi lidmi.

► 1993: Tajné vyjednávání v norském Oslu vyústilo v dohodu Izraele a OOP, která obsahuje vzájemné uznání plus úmluvu o vytvoření omezené samosprávy Palestinců v Jerichu a Gaze. Dohoda byla podepsána ve Washingtonu izraelským premiérem Jicchakem Rabinem a předsedou OOP Jásirem Arafatem.

► 1994: V únoru židovský osadník zmasakroval 39 Palestinců modlících se v hebronské mešitě, což odstartovalo novou vlnu násilí. V dubnu byl spáchán první palestinský sebevražedný útok v centru severoizraelského města Afula, který zabil osm lidí. Přesto byly izraelské jednotky v květnu staženy z Gazy a Jericha. Byla zřízena Palestinská autonomie zahrnující oddělená území Západního břehu Jordánu a Pásma Gazy; v červenci Arafat přesídlil do Gazy. Mírová smlouva mezi Izraelem a Jordánskem.

► 1995: V září podepsána dohoda o Palestinské samosprávě na západním břehu Jordánu. O dva měsíce později, 4. prosince, byl Rabin zavražděn pravicevým extremistou.

► 2000: Intifáda II. V květnu stažení izraelských vojsk z nárazníkového pásma v Libanonu. Od 29. září, den po manifestační návštěvě Ariela Šarona na Chrámové hoře či Haram al-Šarif, začala druhá intifáda. Podle Palestinian Central Bureau of Statistics bylo během intifády od září 2000 do prosince 2009 zabito 7235 Palestinců, z toho 1364 mladších 18 let.

► 2001: V únoru zvolen Šaron izraelským premiérem.

► 2002: Spojené státy, Rusko, OSN a Evropská unie přijaly tzv. cestovní mapu řešení izraelsko-palestinského konfliktu.

► 2003: Izrael začal práce na 650 kilometrů dlouhé zdi kolem Západního břehu Jordánu, ale zasahující i do tohoto prostoru.

► 2004: V červnu Mezinárodní soudní dvůr v Haagu prohlásil stavbu bezpečnostní zdi kolem Západního břehu Jordánu za nelegální a vyzval k jejímu zničení; Izrael se odmítl podřídit tomuto rozhodnutí. V březnu šajch Ahmad Jasín, zakladatel Hamásu,

1. Damašská brána, 2. Skalní dóm, 3. Mešita El-Aqsa,
4. Zeď nářků, 5. Chrám Spasitele, 6. Chrám Božího hrobu,
7. Citadela, 8. Štěpánská brána, 9. Getsemanská zahrada,
10. Hrobka Panny Marie

V letech 687 až 691 byl na podezdívce Šalamounova chrámu vystavěn Skalní dóm, někdy mylně nazývaný Omarova mešita. Uvnitř areálu na Chrámové hoře je i mešita Al-Aksá, třetí nejposvátnější místo muslimů. Architektura Skalního dómu je symbolem země zaslíbené: je směsicí antických, islámských a byzantských prvků. Právě tak islám vyrůstá z židovských i křesťanských kořenů. Vždyť v jeruzalémském Starém městě je i křesťanský chrám Božího hrobu, jehož dnešní podoba je z počátku 12. století, i křížová cesta.

Již v 30. letech 20. století vypukla na Chrámové hoře krvavá řež. Od války v roce 1948 do války v roce 1967 bylo jeruzalémské Staré město pod jordánskou kontrolou; od té doby je celý Jeruzalém pod izraelskou kontrolou. Izrael vyhlásil Jeruzalém za své hlavní město, což se však nesetkalo s podporu ani u všech jeho spojenců.

Mnoho krve teklo i v říjnu 1990, kdy izraelská policie zastřelila na Chrámové hoře 22 Palestinců a 140 jich zranila. Jednání v Camp Davidu roku 1999 selhala také především v důsledku sporů o tato svatá místa. Sem v roce 2000 přišel Ariel Šaron, aby zvěstoval práva Židů – čímž odstartoval intifádu II. Šaron pak již ve funkci premiéra slíbil „mír s bezpečností“ a nedělitelnost izraelského Jeruzaléma, což zastává i současný premiér.

* * *

Naděje Izraelců i Palestinců je v politice, která neklade prvořadý důraz na národní a náboženskou otázku. Krása je v kulturní pestrosti. Jak psáno v Koránu (2 : 257/256), „nebudiž žádného donucování v náboženství!“ Vždyť sionismus byl ideovým domovem jak ortodoxních věřících, tak i ateistů. Samotný David Ben Guron, první izraelský premiér, v sobě spojoval obraz starého Izraele, neutrality a socialismu.

zabit izraelským atentátníkem v rámci tzv. mimosoudní likvidace. V listopadu zemřel Jásir Arafat.

► 2005: V lednu prezidentem palestinské samosprávy zvolen Mahmúd Abbás z OOP. V libanonských volbách v květnu a červnu posílil Hizballáh své postavení v parlamentu. V prosinci vážně onemocněl Šaron. Stažení syrských vojsk z Libanonu.

► 2006: V lednových volbách do palestinského parlamentu získal Hamás 76, zatímco al-Fatah pouze 43 křesel ze 132. V březnu se palestinským premiérem stal Ismail Haniya z hnutí Hamás. Začátek konfliktů mezi Hamásem a al-Fatah. V červenci začala druhá izraelsko-libanonská válka, někdy charakterizovaná jako válka mezi Izraelem a Hizbaláhem; vyžádala si 121 mrtvých izraelských vojáků a přibližně 500 mrtvých na straně Hizbaláhu a ostatních obyvatel Libanonu.

► 2007: V červnu boj o Pásmo Gazy (118 mrtvých, 550 raněných) mezi Hamásem a al-Fatah vyústil v odchod představitelů OOP a roztržku v palestinském hnutí. Izrael a Egypt zahájily společnou blokádu Pásmu Gazy.

► 2008-2009: Třítýdenní válka o Gazu, operace Cast Lead – překvapivý útok Izraele na Pásmo Gazy. Podle palestinských zdrojů bylo zabito 1417 Palestinců (Izrael uvádí 1166 zabitých) a 14 Židů (z tohoto tři civilisté).

► 2009: V březnu se ujímá funkce současný izraelský premiér Benjamin Netanjahu, jehož strana Likud skončila ve volbách do Knesetu na druhém místě.

► 2010: V květnu zasáhlo izraelské komando v mezinárodních vodách proti humanitárnímu konvoji snažícímu se prorazit blokádu Pásmu Gazy. Při akci bylo zabito devět a zraněno 60 tureckých civilistů.

► 2011: V květnu, po svržení prezidenta Husního Mubáraka, Egypt ukončil blokádu Pásmu

Neexistuje žádná země zaslíbená bohem vyvolanému národu. Existuje pouze planeta Země, která je shodou kosmických náhod zaslíbena lidstvu. Lidstvu, které není pánem a vládcem přírody, ale pouze jejím málo rozumným správcem. Má-li lidský druh přežít, musí se ve věku zbraní schopných několikrát vyhubit život planety jeho jednotlivé národy dohodnout. Bez ohledu na vyznání.

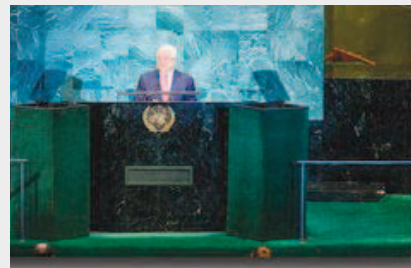

Krátkodobě nemá izraelsko-palestinský konflikt násilné řešení. I když trvá vojenská převaha Izraele nad Palestinci a okolními nejednotnými arabskými a muslimskými státy, válka by přinesla jen dočasné „řešení“. Ve většině prognóz budoucí velké války mocností vystupuje pokus o rychlé vojenské řešení na Středním východě jako jeden z pravděpodobných počátků – který by mohl dostat podobu katastrofy nejen pro Palestince a Židy.

Gazy. Mahmúd Abbás a Chálid Mišal podepsali dohodu mezi al-Fatah a hnutím Hamás o usmíření a společné vládě.

20. září 2011 by měl Mahmúd Abbás předat generálnímu tajemníkovi OSN žádost o přijetí palestinského státu v hranicích z roku 1967 a Jeruzalémem jako hlavním městem do této organizace.

Plán je oficiálně podporován Ligou arabských zemí. Předběžné informace hovoří o 142 hlasech pro a šesti proti; ostatní delegáti by měli odejít ze sálu. K přijetí nového státu je nutný souhlas dvou třetin členských zemí OSN a souhlas Rady bezpečnosti, kde ovšem Stát Palestina narazí na veto USA.

Tabulková příloha

Počet Židů zavražděných nacisty (údaje v tisících)

země	židovské obyvatelstvo před 2. světovou válkou	Židé zavraždění v letech 1939–1945
Polsko	3250	3000
Sovětský svaz	2800	1200
Rumunsko	800	350
Maďarsko	400	400
Československo	315	270
Německo	230	180
Lotyšsko	155	135
Litva	95	85
Rakousko	80	65
Řecko	75	65
Jugoslávie	75	60
Itálie	45	7
celkem	8320	5817

Pramen: Atlas univerzálních dějin židovského národa. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 233.

Palestinští uprchlíci, 2010

	celkem	Jordánsko	Libanon	Sýrie	Západní břeh Jordánu	Pásmo Gaza
registrovaní uprchlíci	4 966 664	1 999 466	455 373	495 970	848 494	1 167 361
meziroční změna (%)	4,2	0,8	6,9	5,1	8,9	5,5
počet táborů	58	10	12	9	19	8

Pramen: Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě

Obyvatelstvo Izraele, 2009

	celkem	Židé a ostatní		Arabové
		celkem	z tohoto Židé	
obyvatelstvo	7 552 049	6 016 476	5 703 739	1 535 573
% populačního růstu	1,8	1,6	1,8	2,4

Pramen: [Israel in Figures](#), Jerusalem: Central Bureau of Statistics, 2010, s. 10.

Základní fakta

	rozloha v tis. km ²	obyvatelstvo v mil. (1. 12. 2007)	obyv./km ²	HDI (2005)	HDP/obyv (v USD, 2006)
Izrael	22 145	7 232,6 ¹⁾	327	0,932	20 150
z toho Golanské výšiny	1 154	40,6	35	–	–
Palestina	6 242	3 761,6 ²⁾	603	0,731	1 120
Západní břeh	5 879	2 345,1 ²⁾	399	–	–
Pásmo Gazy	363	1 416,5	3902	–	–
Celkem	28 387 ³⁾	10 994,2 ³⁾	379	–	–

Poznámky: 1/ počet obyvatel Izraele včetně židovských osadníků na Západním břehu (282 tis.) a Arabů ve Východním Jeruzalémě (208 tis.). K 1. květnu 2008 dosáhla populace Izraele počtu 7 282 400 osob, z toho 75,5 % židů (chápáno nábožensky).

2/ osídlení Palestiny dle sčítání lidu v prosinci 2007 včetně 208 tis. Arabů žijících ve Východním Jeruzalémě.

3/ Palestina v historickém rozsahu 27 233 km² (tj. bez Golanských výšin) a s 10 745 tis. obyvateli (tj. bez Golanských výšin a jen s jednou započtenou arabskou komunitou ve Východním Jeruzalémě).

Pramen: Mojmir Šlachta: Sporné a neuznané státní útvary. In: Pro a Proti, únor 2009.

Mrtví během intifády II a operace Cast Lead

29. září 2000 – 26. prosince 2008	okupovaná území			Izrael
	Pásmo Gazy	Západní břeh Jordánu	celkem	
Palestinci zabiti izraelskými bezpečnostními silami	3000	1791	4791	69
Palestinci zabiti izraelskými civilisty	4	41	45	2
Izraelští civilisté zabiti Palestinci	39	200	239	492
Izraelští příslušníci bezpečnostních sil zabiti Palestinci	97	146	243	89
Cizinci zabiti Palestinci	10	7	17	37
Cizinci zabiti izraelskými bezpečnostními silami	4	6	10	0
Palestinci zabiti Palestinci	474	134	608	0
Palestinci popravení palestinskými úřady	8	2	10	0
Palestinci popravení úřady Hamasu	0	0	0	0

Pramen: B'Tselem – [The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories](#)

Profesor PhDr. Oskar Krejčí, CSc. (1948) je prorektorem **Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů Praha**, vědeckým pracovníkem Ústavu politických věd SAV v Bratislavě a učí na Fakultě politických věd a mezinárodních vztahů UMB v Banské Bystrici. Publikoval přibližně dvacet pět vědeckých knih a více než tisíc nejrůznějších studií a článků. Byl poradcem dvou předsedů československé federální vlády.

Pro studijní potřeby svých členů a dalších zájemců vydalo sdružení [Res publica, sdružení pro informace](#) (IČO: 65996321, kontakt: publica@publica.cz, 608501792)

ve spolupráci s [Vysokou školou mezinárodních a veřejných vztahů Praha](#) v květnu 2011.

Za obsah materiálu ručí autor.

© Res publica, sdružení pro informace a autor, přetisk jen s předchozím souhlasem vydavatele.

Citace jsou možné s uvedením autora a vydavatele.